

El principi de la llibertat nacional implica, per a Catalunya, el dret a disposar dels seus destins i de governar-se ella mateixa, sense altres limitacions que les derivades de la pròpia voluntat democràticament expressada i de les relacions peninsulars i internacionals.

Esquerra Republicana de Catalunya.

¿QUI HA DE RESTAURAR LA MONARQUIA?

Si la dinastia borbònica ha de recuperar el tron de l'Estat espanyol, és evident que ho naurà de fer únicament amb l'ajuda dels seus partidaris, dels que es consideren indiferents davant les fórmules institucionals i dels qui tot i no essent monàrquics consideren, per ara i tant, aquest sistema institucional com l'únic capaç de substituir la Dictadura que envileix l'Estat i humilia i empobreix la immensa majoria de ciutadans.

Però si ningú no nega als monàrquics, als indiferents i als monàrquics circumstancials el dret a auspicar una tal restauració, és il·lògic i anti-polític demanar als republicans que els facin l'esqueneta. Si els republicans no creiem avui en la monarquia gairebé pot dir-se que és tant per raons morals i patriòtiques com doctrinals. En efecte, l'home que avui es preval dels drets de successió dinàstica està ben lluny de poder invocar a favor seu aquella neutralitat que li podria permetre l'arbitratge damunt totes les classes socials de l'Estat espanyol. Les monarquies anglesa i nòrdiques són als antípodes de l'espanyola.

Però si fóra il·lògic i anti-polític requerir els republicans per a una restauració monàrquica, resultaria encara més inconcebible que el requirement fos considerat com a convenient, tàcticament, pels nacionalistes catalans, republicans o no. No hi ha cap catalanista que s'atreveria a proclamar públicament la seva esperança en el reconeixement dels drets de Catalunya dins d'un Estat espanyol atribuït « per la gràcia de Dios » a la dinastia borbònica. Aquells que invoquessin les lliçons de català donades al pretendent i retreguessin la seva tria del títol de « Conde de Barcelona » per a considerar favorablement la seva ascensió al tron d'Espanya donarien la impressió que pensen amb cinquanta anys de retard i que, de retop, creuen que és una « bona solució » per a Catalunya ressuscitar el « Real Decreto » del 18 de desembre del 1913 referent a la creació de la Mancomunitat... de les « diputacions provinciales », institució escarnida 10 anys després per Alfonso XIII a través de la signatura del primer dictador Miguel Primo de Rivera.

El republicanisme és tradicional a Catalunya. I ho és perquè aquesta viu de cara Europa i perquè els catalans fórem els primers a descobrir la impossibilitat de sanejar l'Estat de les castes que sempre s'han arripat a la monarquia borbònica per tal de conservar llurs privilegis i heure'n prebendes. Els obrers — catalans o no — i la classe mitjana del nostre país són per essència liberals i no es pot especular sobre llur actual i imposat silenci per a deduir-ne un refús dels sentiments democràtics avençats.

¿ Qui pot creure que un cop esbotzades les portes de la dictadura els catalans descobriren una « nova manera de pensar » oposada als corrents nodrits arreu de l'occident europeu per les forces populars ? Caiguda la dictadura, els demòcrates de cada vil·la catalana veuran immediatament, que els neo-monàrquics seran els mateixos personatges que ara detenten el govern del municipi i es prevalen de l'aparell franquista per a escarnir els ciutadans i enriquir-se. ¿ Quin català voldrà barrejar-se, o simplement coincidir, amb aquests elements sempre a l'aguait de les situacions d'excepció per a reeixir i prodigar llur mediocritat ? Són aquests els que en una situació monàrquica tornarien als municipis i als llocs clau de l'Estat espanyol. ¿ Es vol veritablement aquesta mena de canvi ?

S'ha objectat, i segurament per part d'elements que la nostra objectivitat ens força a considerar sincers i patriotes, que la monarquia podria alliberar-se de la pressió de les tradicionals castes si les forces republicanes i liberals li prestessin llur col·laboració. ¿ Qui pot imaginar-se que en un país en què les classes conservadores encara discuteixen l'oportunitat dels drets sindicals, en pràctica a tots els Estats moderns i lliures desistirien de pressionar els governants monàrquics amb llurs concepcions retardatàries i egoistes ? ¿ Qui pot confiar en una noblesa que encara somnia imperis, en una « unidad de destino » tràgica i en els privilegis de casta o de classe i que sempre està disposada a calar foc a Es-